

**Моніторинг стану приймання, експертизи цінності документів
Національного архівного фонду, стану діловодства та архівної справи в
підприємствах, установах, організаціях.**

Забезпечення якісного формування Національного архівного фонду документами, що всебічно висвітлюють новітню історію України, реалізується шляхом:

впровадження єдиних норм та уніфікованих підходів щодо створення управлінських документів в державних органах, органах місцевого самоврядування, інших установах, підприємствах, організаціях;

нормативно-правового регулювання питань діловодства та архівної справи в державних органах, органах місцевого самоврядування, інших установах, підприємствах, організаціях;

контролю за станом діловодства та архівної справи в державних органах, органах місцевого самоврядування, в установах, підприємствах, організаціях.

У 2018 році Національний архівний фонд поповнився документами, що відбивають сучасну історію України, у тому числі документами особового походження вчених діячів науки, культури та мистецтва, а також Української діаспори.

До архівних установ України прийнято 408 427 одиниць зберігання, з них 392 031 од. зб. управлінської документації, 5 276 од. зб. особового походження, 5 751 од. зб. науково-технічної документації, 7 369 од. зб. кіно-, фото-, фоно-, відеодокументів.

У 2018 році прийнято на постійне зберігання від архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад до державних архівів областей 84 815 од. зб., 215 од. обл. документів НАФ, з них:

управлінської документації 84 765 од. зб.;

документів особового походження 50 од. зб.;

фотодокументів 210 од. обл.;

відеодокументів 5 од. обл.

Найкращі показники з приймання документів Національного архівного фонду:

управлінської документації – в ЦДАВО України, Державному архіві Хмельницької області, архівних відділах райдержадміністрацій Вінницької, Житомирської, Запорізької, Київської, Львівської, Сумської, Хмельницької, Чернівецької областей, міських рад Вінницької, Дніпропетровської, Харківської областей;

документами особового походження – ЦДАМЛМ України, в державних архівах Одеської, Чернівецької областей, архівних відділів райдержадміністрацій Чернівецької області;

фотодокументами – в ЦДКФФА України, державні архіви Вінницької та Запорізької областей; в архівах підрозділах райдержадміністрацій Херсонської та Хмельницької областей; архівних відділів міських рад Хмельницької області;

фотодокументами – в Державному архіві Херсонської області;

відеодокументами – в ЦДКФФА України;

Експертно-перевірні комісії державних архівів схвалили/погодили:

описи справ постійного зберігання на 589 189 од. зб. управлінської документації;

описи з кадрних питань (особового складу) – на 548 256 од. зб.;

номінатури справ 7 576 юридичних осіб – джерел формування НАФ та юридичних осіб, у діяльності яких не утворюються документи НАФ.

На договірних засадах державними архівами, архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад проведено науково-технічне опрацювання 184 784 одиниць зберігання всіх видів документів.

Архівні установи забезпечили дієвий контроль за станом діловодства та архівної справи в установах – джерел формування НАФ.

Так, проведено 4 759 перевірок роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, 18 оглядів роботи архівних підрозділів і служб діловодства, організовано 375 семінарів та курсів із підвищення кваліфікації для працівників діловодних, архівних, експертних служб.

Від досліджуваних підприємств, установ і організацій прийнято 13 106 од. зб. із кадрових питань (особового складу).

З метою якісного формування НАФ та надання методичної допомоги установам – джерелам формування НАФ державними архівами Волинської (1), Дніпропетровської (1), Донецької (1), Запорізької (1), Луганської (1), Миколаївської (2), Одеської (3), Рівненської (1), Тернопільської (1), Черкаської (1), Чернівецької (1) областей проведено 14 виїзних засідань з ПК.

На обліку в державних архівних установах, похідних відділах міських рад перебуває 364 77 юридичних осіб – джерел формування НАФ, із них 30 339 юридичних осіб є джерелами їх комп'ютеризації.

З метою удосконалення роботи з документами в установах, організаціях, на підприємствах, що перебувають у зоні комплексування відповідної архівної установи, державними архівами, архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад проведено 4 759 перевірок роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, проведено 18 оглядів стану роботи з документами в установах – джерелах формування НАФ, організовано 375 семінарів та курсів із підвищення кваліфікації для працівників діловодних, архівних, експертних служб. До 714 семінарів/курсів, які проводилися іншими установами залучаються фахівці державних архівних установ (архівних відділів міських рад).

Державними архівами проведено 18 оглядів стану діловодства та безпеки архівних документів на підприємствах, в установах і

організацій. Зокрема, Центральним державним науково-технічним архівом (2); державними архівами Житомирської, Луганської, Тернопільської, Хмельницької областей було проведено 4 одиниці архівної підготовки райдержадміністрацій Івано-Франківської, Кіровоградської областей проведено – 7; архівними підрозділами міських рад Івано-Франківської області – 4, Кіровоградської області – 1.

У 2018 році на договірних засадах державними архівами, архівними підрозділами райдержадміністрацій та міських рад проведено науково-технічне опрацювання 184784 од. зб. усіх видів документів. Зокрема, упорядковано 84254 од. зб. управлінських документів постійного зберігання підприємств, установ, організацій, 41304 од. зб. – управлінських документів тимчасового зберігання, 25284 од. зб. – документів в кадрових питаннях (особового складу), 3942 од. зб. – науково-технічної документації, що складає 8% від загальної кількості впорядкованих документів.

Трудовими архівами упорядковано 6% документів. Більша частина (64%) документів упорядковується власними силами підприємств, установ і організацій. 22% – упорядковується приватними підприємствами та підприємствами (серед 5).

В Україні функціонує 18 приватних архівів (із них 6 – засновані юридичними особами), в яких зберігаються документи понад 12 тис. фондів.

Приватні архіви зберігають майже 450 тис. од. зб. із кадрових питань (особового складу) та понад 2 млн. 388 тис. од. зб. тимчасового зберігання.

Документи з кадрових питань (особового складу) отримані на 63%.

Площа приватних архівів складає майже 15 тис. кв. м. У них працює 60 працівників.

Забезпечення організації роботи Центральної експертно-перевірної комісії Укрлітєрархіву.

У 2018 році відбулося 7 засідань ЦЕК, на яких розглянуто 20 питань, за результатами яких було оприцьовано і схвалено:

2 галузевих переліки задля документів, що створюються під час діяльності органів поліції та прокуратури; 1 типову номенклатуру секретних справ;

7 списків юридичних та 4 списки фізичних осіб – бжера формування ЦАФ центральних, галузевих державних архівів.

Координація діяльності експертних комісій з проведення експертизи цінності документів здійснювалася шляхом погодження:

1 типової інструкції з ліквідації;

актів про виключення документів із ЦАФ (302 од. зб.), політичних обласними державними архівами;

актованих переліків унікальних документів, поданих центральними державними архівами.

Разом із тим, у сфері формування Національного архівного фонду залишаються невирішеним питання.

Станом на 01.01.2019 юридичні особи – джерелами формування НАФ описано лише 67% документів НАФ, що може спричинити втрату документів НАФ та уповільнює перехід на електронний документообіг.

Документи з кадрових питань (особового складу) описано на 81%.

Зменшення кінкості джерел формування НАФ, джерел комплектування у зв'язку з припиненням юридичних осіб шляхом реорганізації та надання їм статусу відокремлених структурних підрозділів створює збільшення завантаженості на Центральний державний архів вапних органів влади та управління.

В архівних підрозділах юридичних осіб – джерел комплектування державних архівних установ, Інституту архівознавства Національної бібліотеки України ім. Вернадського, місцевих державних архівів, архівних відділах міських рад понад встановлені роки зберігаються майже 2 мільйони 279 тисяч од. зб. документів Національного архівного фонду. Цей показник на 293 тис. од. зб. вище порівняно з минулим роком (слайд 7).

Через відсутність вільних площ майже не комплектувалися державні архіви Закарпатської, Харківської, Чернівецької областей, м. Києва.

Найгірші показники в державних архівах Харківської (213259 од. зб.) та Київської областей (116275 од. зб.), м. Києва (199527 од. зб.).

